

© Шаркань М. П., Шаркань Я. П., *Чемирисов В. В.

УДК 616-082:32:614. 256 (467. 63)

Шаркань М. П., Шаркань Я. П., *Чемирисов В. В.

ДЕРЖАВНА МЕДИЧНА ПОЛІТИКА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЯКОСТІ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

Юридична компанія «Varantum», м. Дніпропетроїськ

***ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»**

У даній статті розглядається медична політика України з покращення медичного допомоги та обслуговування. Проводиться комплексне дослідження нормативно-правової діяльності органів законодавчої і виконавчої влади, яка дає змогу контролювати якість медичної допомоги, підвищувати кваліфікацію медичних робітників та розвивати наукову діяльність. Проаналізувавши створені в Україні умови для імплементації європейських підходів щодо розробки медико-технологічних документів на основі найкращих клінічних настанов, адаптованих до умов вітчизняної системи охорони здоров'я, дає можливість зробити наступний висновок. Медична політика спрямована на якість медичної допомоги в Україні розвивається у напрямі гармонізації і уніфікації із загальноприйнятими міжнародними нормами та стандартами.

Ключові слова: медична політика, медичне обслуговування, медична допомога, охорона здоров'я.

Вступ. Основу державної політики охорони здоров'я формує Верховна Рада України шляхом закріплення конституційних і законодавчих засад охорони здоров'я, визначення її мети, головних завдань, затвердження загально-державних програм охорони здоров'я, а реалізація державної політики охорони здоров'я покладається на органи виконавчої влади. Кабінет Міністрів України організує розробку та здійснення державних цільових програм, створює економічні, правові та організаційні механізми, що стимулюють ефективну діяльність в сфері охорони здоров'я.

Кожний громадянин України має право на охорону здоров'я та надання йому якісної медичної допомоги, відповідно ЗУ «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Медична допомога – це діяльність професійно підготовлених медичних працівників, спрямована на профілактику, діагностику, лікування та реабілітацію у зв'язку з хворобами, травмами, отруєннями і патологічними станами, а також у зв'язку з вагітністю та пологами [1]. Сьогодні показники здоров'я населення України значно

відстають від аналогічних показників, наприклад, країн-членів ЄС. Середня очікувана тривалість життя українців на 10 років менша від загально-європейського рівня. Це спричинено такими факторами як міграція, антитерористична, економічна ситуації та рівень медичного обслуговування та допомоги.

Мета дослідження: визначити наявні державні заходи спрямовані на підвищення якості медичного обслуговування та допомоги в Україні.

Матеріали і методи: медичне обслуговування в Україні, яке спрямоване на розвиток та удосконалення.

Таким чином, для комплексного і всебічного удосконалення системи медичного обслуговування необхідно звернути увагу на те, як саме сьогодні держава пропонує нам покращити рівень медичного обслуговування в Україні. Для цього, було розглянуто чинні законодавчі та інші нормативно-правові акти, матеріали і процесуальні норми яких регулюють відношення охорони здоров'я України. Та використано теоретичні та емпіричні **методи дослідження**.

Наказ МОЗ України від 01.08.2011 р. № 454 «Про затвердження Концепції управління якістю медичної допомоги у галузі охорони здоров'я в Україні на період до 2020 року» є елементом медичної політики держави. Його метою є визначення основних підходів та механізмів до створення і функціонування державної системи управління якістю медичної допомоги населенню, спрямованої на задоволення обґрунтованих потреб та очікувань споживачів медичної допомоги, поліпшення здоров'я населення, забезпечення рівного й справедливого доступу усіх громадян до медичних послуг належної якості [3].

Якість медичної допомоги – надання медичних послуг та проведення інших заходів щодо організації закладами охорони здоров'я відповідно до стандартів у сфері охорони здоров'я. Оцінка якості проводиться шляхом визначення відповідності цієї якості встановленим стандартам у сфері охорони здоров'я.

Важливістю високого рівня медичної допомоги є першочерговою задачею для сучасної цивілізованої

держави і тому контроль за її якістю є необхідним. Він закріплений Наказом МОЗ України від 28.09.2012 р. № 752 «Про порядок контролю якості медичної допомоги» і спрямований на забезпечення одержання пацієнтами медичних послуг належної якості. В свою чергу, контроль здійснюється шляхом застосування методів зовнішнього та внутрішнього контролю якості медичної допомоги, самооцінки медичних працівників, експертної оцінки, клінічного аудиту, моніторингу системи індикаторів якості, атестації/сертифікації відповідно до вимог чинного законодавства України та законодавства Європейського Союзу. Внутрішній контроль здійснюється керівництвом закладів охорони здоров'я та/або медичними радами закладів охорони здоров'я [6].

Якщо ми говоримо про управління належним рівнем медичного обслуговування, доступність та ефективність медичної допомоги то тут важливе значення має стандартизація, яка регламентується Наказом МОЗ України від 28.09.2012 р. № 751 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України». Приведена в ньому Методика розробки та впровадження медичних стандартів (уніфікованих клінічних протоколів) медичної допомоги на засадах доказової медицини, спрямована на досягнення оптимального ступеня впорядкування в охороні здоров'я шляхом розробки і встановлення вимог, норм, правил, характеристик умов, продукції, технологій, робіт, послуг, що застосовуються в охороні здоров'я [5].

Звичайно не можна оминати і такий важливий аспект який безпосередньо впливає на якість медичного обслуговування в кожній країні світу. Мова йде про безперервне підвищення рівня кваліфікації та мотивації для медичних працівників. Зрозуміло, що задля фахового росту замало лише прийняти закон, необхідно реальне фінансування та надання можливості навчатися з відривом або без від свого робочого місця. В організації безперервного професійного розвитку повинні активно брати участь такі структури, як керівні органи охорони здоров'я та асоціації на регіональному рівні, проводячи семінари, стажування на робочому місці, тощо. А вищі навчальні заклади переддипломної та післядипломної освіти – проводити лекції, семінари, тренінги тощо.

Наказом МОЗ України від 21.09.2012 р. № 732 «Про затвердження Плану заходів МОЗ України на виконання Концепції управління якістю медичної допомоги у галузі охорони здоров'я в Україні на період до 2020 року» передбачено регулярно проводити галузеві науково-практичні конференції з питань управління якістю медичної допомоги. Продовжити співпрацю із країнами-членами ЄС, ВООЗ, іншими міжнародними організаціями та науковими установами з цих питань. Що дає можливість обміну досвідом між лікарями [4].

Професійна діяльність базується на двох групах чинників: потреби (відчуття фізіологічного або

психічної нестачі чого-небудь) і винагороди (того, що людина вважає цінним для себе). Основою системи мотивації у вигляді винагороди за працю – є заробітна плата. На нашу думку, грошова винагорода фахівців повинна складатися з двох частин: постійної гарантованої частини – у вигляді посадового окладу і змінної частини, до якої входять премії та доплати за інтенсивність праці, що визначаються за результативністю праці окремого працівника.

Покращення якості медичного обслуговування та допомоги можливо лише тоді, коли «Програми покращення» передбачають не тільки вдосконалення нормативно-правової бази в сфері охорони здоров'я, а й дійсного їх виконання. Ці зміни які будуть відбуватись повинні вирішувати реальні проблеми, які сьогодні існують в системі охорони здоров'я. Для цього, з'ясування існуючих проблем повинно визначатись не тільки Центральним органом виконавчої влади, а й кожною окремою адміністративно-територіальною одиницею. Потреби кожної області, міста району залежать від різних факторів, розміру адміністративно-територіальної одиниці, кількості мешканців, екологічного стану регіону.

Сьогоднішнім кроком державної влади для вирішення питання покращення комунікації між Центральною виконавчою владою і місцевою, та задля якіснішого розуміння та вирішення проблем кожного окремого регіону був розроблений законопроект «Про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади». Відповідаючи на питання, як саме він може вплинути на покращення медичного обслуговування, звернемось до положень цього законопроекту. Отже, в статті 133 зазначається, що систему адміністративно-територіального устрою України будуть складати: громади, райони, регіони. Громада є первинною одиницею у системі адміністративно-територіального устрою України. Територіальна громада здійснює місцеве самоврядування як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування шляхом самостійного регулювання суспільних справ місцевого значення та управління ними в межах Конституції і законів України [2]. Це свідчить не тільки про конституційні зміни, а й про те що ці нові адміністративно-територіальні одиниці будуть наділені більшими повноваженнями на місцях. Таким чином, ми бачимо, що відповідно статті 143 цього законопроекту Територіальна громада безпосередньо або через органи місцевого самоврядування відповідно до закону: 1) управляє майном, що є в комунальній власності; 2) затверджує бюджет відповідної громади і контролює його виконання; 4) встановлює місцеві податки і збори [2]. Отже, якщо закон буде прийнято то з'явиться можливість фінансування по потребам кожного медичного закладу індивідуально та визначення основних напрямлень бюджетних коштів серед закладів охорони здоров'я.

Висновок і перспективи подальших досліджень. Таким чином, медична політика – це система принципів та напрямів діяльності держави, спрямована на забезпечення належного рівня медичного

обслуговування за допомогою спеціальних програм та заходів. Якщо враховувати розглянуті раніше елементи медичної політики держави, які мають відношення до медичного обслуговування то ми бачимо, що підвищення рівня якості медичної допомоги це

багатоетапний і складний процес який передбачає співпрацю держаних законодавчих та виконавчих органів, керівних органів охорони здоров'я, медичних робітників та вищих навчальних медичних закладів.

Список літератури

1. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/2801-12>.
2. Законопроект ВРУ «Про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/656-19>.
3. Наказ МОЗ України від 01. 08. 2011 № 454 «Про затвердження Концепції управління якістю медичної допомоги у галузі охорони здоров'я в Україні на період до 2020 року» [Електронний ресурс]. –Режим доступу: https://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20110801_454.html.
4. Наказ МОЗ України від 21.09.2012 № 732 «Про затвердження Плану заходів МОЗ України на виконання Концепції управління якістю медичної допомоги у галузі охорони здоров'я в Україні на період до 2020 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20120921_732.html.
5. Наказ МОЗ України від 28.09.2012 р. № 751 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20120928_751.html.
6. Наказ МОЗ України від 28.09.2012 р. № 752 «Про порядок контролю якості медичної допомоги» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20120928_752.html.

УДК 616-082:32:614. 256 (467. 63)

ГОСУДАРСТВЕННАЯ МЕДИЦИНСКАЯ ПОЛИТИКА ПОВЫШЕНИЯ УРОВНЯ КАЧЕСТВА МЕДИЦИНСКОЙ ПОМОЩИ В УКРАИНЕ

Шаркань М. П., Шаркань Я. П., Чемирисов В. В.

Резюме. В данной статье рассматривается медицинская политика Украины по улучшению медицинско-го помощи и обслуживания. Проводится комплексное исследование нормативно-правовой деятельности органов законодательной и исполнительной власти, которая дает возможность контролировать качество медицинской помощи, повышать квалификацию медицинских работников и развивать научную деятельность. Проанализировав созданные в Украине условия для имплементации европейских подходов по разработке медико-технологических документов на основе лучших клинических руководств, адаптированных к условиям отечественной системы здравоохранения, можем сделать следующий вывод. Медицинская политика повышения качества медицинской помощи в Украине развивается в направлении гармонизации и унификации с общепринятыми международными нормами и стандартами.

Ключевые слова: медицинская политика, медицинское обслуживание, медицинская помощь, охрана здоровья

UDC 616-082:32:614. 256 (467. 63)

The State Medical Policy of Increase of the Level of Quality of Medical Care in Ukraine

Sharkan'M. P., Sharkan' Ya. P., Chemirsov V. V.

Abstract. In this scientific work, we are considering state medical policy of improving quality of health service and medical care. We conducting a comprehensive study of the legal activities of legislative and executive power, which makes it possible to monitor the quality of care, improve the skills of health workers and to develop a scientific career. We had analyzed the conditions created in Ukraine for the implementation of the European approach for the development of medical and technological documents based on the best clinical guidelines adapted to the conditions of the national health care system; we can draw the following conclusion. Medical policies aimed at the quality of care in Ukraine, develops in harmony and unification with generally accepted international norms and standards.

Introduction. The basis of public health policy forms the supreme legislative body is Verkhovna Rada of Ukraine by consolidating the constitutional and legislative principles of health, determine its objectives, main tasks approving national health programs. And the implementation of public health policy rests with the executive body. Cabinet of Ministers of Ukraine organizes the development and implementation of state programs, creating economic, legal and institutional mechanisms that promote effective action in the health sector. **An objective** of representative research is medical policy of Ukraine aimed at the development of health care in Ukraine. Every citizen of Ukraine has the right to health and the provision of quality health care. Therefore, it is necessary to consider in detail the assessment of its elements. Since the quality of medical care is important for the life and health of every citizen. And is it necessary for a modern and developed state.

A regulatory activity of legislative and executive power allows you to control the quality of medical care, improve the skills of medical workers and to develop a scientific career. For complex and comprehensive improvement of the health care system we need to analyze, what today the state is doing to improve the quality of care and services in Ukraine. For this purpose, we have considered the existing legislative and other regulatory legal acts, materials and procedural rules which govern the relations of health protection in Ukraine. For this, we used theoretical and empirical research methods. Improving the quality of medical care and assistance is only possible when the improvement program will include not only the improvement of the legal framework in the field of health, but also will be applied. The changes that will occur should solve the real problems that exist in the health system. To do this, clarification and formulation of problems should be determined not only by the central executive power, but each separate administrative unit. Important for real improvement of medical care need better funding of this sector. This will create conditions for new scientific discoveries and sustainable development training of health workers. In addition the organization of professional development should actively participate in such structures as the senior health authorities and associations at the regional level by conducting workshops, training in the workplace, and so on. A higher education undergraduate and postgraduate education, conduct lectures seminars, trainings and other. Therefore, good funding and skills workers will improve the level of quality of care in Ukraine. Thus, medical policy is a system of principles and activities of States to ensure the required level of health care through special programs and activities.

Keywords: medical policy, health service, medical care, health protection.

Стаття надійшла 25. 11. 2015 р.

Рекомендована до друку на засіданні редакційної колегії після рецензування